

Načela novega reda

O novem redu se vse razpisuje, vse razgovarja. Vsi čutimo, da je stara družba krivičnosti v dokončnem razsulu. Mora priti nov, drugačen red. Samo, kakšen naj bo, o tem si večina nismo na jasnem. Mislimo, da zato ne moremo delavstvu napraviti lepše usluge, kakor da mu tu pokažemo vsaj temeljna načela, na katerih naj bo družba v bodoče zgrajena. Zato povzemamo iz knjige dr. A. Ušeničnika: »Katoliška načela« nekaj misli o tem.

Sedaj vlada boj vseh zoper vse. Vsa družba je zgrajena tako rekoč na nasprotju interesov in zato na nasprotju slojev in razredov.

To nasprotje je treba premagati tako, da nasprotujoče se razrede združimo v skupnih organizacijah, v organiziranih poklicnih stanovih. Ker ni res, da bi bili interesi delodajalcev in delavcev po naravi nasprotni, je treba v teh stanovih na osnovi skupnih interesov ustvariti medsebojno soglasje.

Treba je ustanoviti sodobne korporacije in jim dati veliko samoupravo, da bodo delodajalci in delavci vsakega poklica sami samostojno urejali svoje skupne zadeve. Svoje posebne zadeve bi vsaka skupina v korporaciji obravnavala še posebej; saj je dosti človeško, da se bodo tudi v korporacijah med skupinami javila nasprotstva.

Treba nam je torej stanovskih organizacij s široko samoupravo, o čemer smo mi že pogosto razpravljali.

Liberalna družba ni bila organsko zgrajena. Med poedincem in med državo samo ni bilo posrednih organov z lastno težnostjo za samouravnoveženjem. Država se zato vtika v vse. Ker se v vse vtika, malo kaj zares zmore in prav uredi. Nič se brez nje ne zgodi, a njena oblast in njena moč se v milijonih drobcih vsa razdrobi.

Stanovi naj zato po svojih korporacijah sami prevzamejo zase skrb, naj svoje zadeve sami urejajo. Država naj je tam pomaga, kadar stanovi njene pomoči resnično potrebujejo. Družji naj v svojem okviru vse različne stanove in ureja njihove medsebojne odnose. Dopolnjuje naj njihova prizadevanja za občo blaginjo.

Državi bo tako odvzetih mnogo bremen, ki si jih sedaj brez vsake potrebe nalaga. Tem svobodnejše, krepkeje in uspešneje pa bo izvrševala naloge, ki spadajo v njen delokrog in ki jih more le ona izvršiti.

V svojem delokrogu bo potem lahko nadzorovala gospodarstvo in skrbela, da se bo tekma v njem vršila samo v okviru skupne blaginje cele državne zajednice. Tako bo tudi v praksi uveljavila socialni in moralni značaj gospodarstva. Korporacije same bodo v tem oziru njena najboljša opora in bodo same skrbale, da sedanje nesocialno pojmovanje lastnine in vsakih navedenih zakonov razvezano gospodarstvo dobi potrebne okove.

Prav zadnji dogodki v naši državi nam dovolj jasno izpričujejo, kako zelo bi bilo to potrebno. V teh negotovih dneh je ta družba pokazala tole:

V naši državi, ki je bogata na življenjskih proizvodih in ki bi bila lahko še bogatejša, je v širokih narodnih masah nastal velik strah, da bo moral narod stradati. Začel se je lov za živili. Začelo se je njihovo prikrivanje. Strah pred bodočnostjo in spekulativni sebični trgovski interesi posameznikov so povzročili rastočo draginjo, ki raste v nedogled. Država je hotela poseči vmes in spekulacijo preprečiti, a njene dobro hotene uredbe so ostale po večini na papirju. Rastoča draginja je prinesla v vse življenje splošen nered. Plače revnih delovnih slojev naravno tišči za izenačenjem s cenami življenjskih potrebščin, hočejo draginjo dohiteti. Nobena foruma ni, ki bi sam iz sebe, iz svoje notranje sile, po svojih lastnih skupniških interesih skrbel tu za urvnoženje. Liberalna država sama tega ne more. Država je tudi tu nekaj poizkusila. Slišalo se je celo o odločilnih ukrepih, a gospodarski interesi izven poklicnega stanu svobodno delujočih posedujočih slojev so bili močnejši od dobrih namer državnega vodstva.

Zato je to tako in bo šlo po tej poti naprej, ker je družba razbita, organično neurejena, ker med državo oblastjo in med poedincem ni organiziranih členov, ki bi interese posameznikov spravljali v soglasje z interesi stanov ali korporacij. Nikogar ni, ki bi dobro-namernemu hotenju

Masoni zlorablajo delavski stan

Kakor drugod po svetu, tako so tudi pri nas v našem notranjem državnem življenju nastopili pojavi, na katere so iskreni državljani opozarjali že leta in leta in ki jih je treba odpraviti, da bo mogla država v svojo bodočnost mirno gledati. Povsod, kjer so državniki prežeti s pravo globoko ljubeznijo do naroda in države svoje reforme začeli izvajati, so naleteli na skoraj nevidne sovražnike, ki so onemogočali vse reforme. Ti so bili dosledno internacionalna družba masonov, ki so s svojimi bogatimi kapitali diktirali svojo voljo tistim, ki bi morali z vladnega mesta ustvarjati pravične razmere, da jih niso mogli.

Tako tudi živo čutimo, da družba masonov drži svojo zlo roko nad oblastnimi ustanovami, ki so že davno nujno potrebne reforme, ki pa jih ti nevidni mogotci ne puste iz rok, ker jim donajajo koristi.

Od vsega početka Jugoslavije smo v vprašanju odnosov delavskega stanu do delodajalskega in pa do države same čutili, da urejajo razne socialne ustanove, ki naj bi služile izključno le delavstvu in pa državnim interesom — masoni. Ti so v svojih židovsko kapitalističnih nazorih popolnoma brez čuta za resnične socialne in kulturne potrebe naroda in seveda tudi delavskega stanu. Ti so izključno le svojim kapitalističnim nagonom v zadostitev v ugodnih političnih situacijah vzeli v svoje roke ustanove, kjer se je zbiral težko prislužen denar delavca. S tem denarjem je ta temna družba gospodarila, ne da bi dala kak obračun. Tako se je zgodilo, da je država z ve-

likimi žrtvami reševala mnoge zavojene, po našem trdnem prepričanju hote upropaščene akcije. Delavski stan je v njihovih rokah bil tisti, s katerim so podvzemali vse mogoče akcije proti državi na uslugo marksizma.

Poglejmo si samo problem Bratovskih skladnic. Več milijonske deficite je morala pokriti država. Zakaj? Bogate družbe, ki izkoriščajo rudnike, so v rudarsko zavarovanje pač plačevale to, kar jim je zakon predpisal. Toda zakaj jim je zakon o zavarovanju rudarjev predpisoval manjše premije, kakor pa bi jih z ozirom na dajatve moral predpisovati? Ali naj mar opravičujemo take hude pregrehe z napakami, ki so bile v zavarovalno-matematičnem oziru nehote povzročene. Ali naj opravičujemo te napake z nestrokovnostjo?

Ali naj ne iščemo razlage tudi v interesih internacionalnega masonskega kapitala, ki je na ta način lahko nosil težke milijone vsako leto tudi iz države, milijone, ki bi morali ostati v Jugoslaviji in pripasti delavcu.

Ali naj gremo še dalje in postavimo trditve, da se je računalo v naprej, da bo država pač tista, ki bo nastale deficite morala plačevati, če bo hotela zadovoljiti zahteve rudarskega stanu.

Za masone je edino pravilo, da država skrbi za dobro delovno moč in kadar tej delovni moči kaj manjka, da ona da iz svojega žepa. Za koliko milijonov je na ta način država oškodovana, zato temni liberalno-kapitalistični masoneriji ni bilo mar in ji še danes ni nič mar.

Naše delavsko romanje

Po poročilih, ki jih prejema centrala od naših podružnic in posameznih organizatorjev I. slovenskega delavskega dne, z gotovostjo pričakujemo, da bo ta naša versko-organizacijska prireditve letos zares lepo uspela. Vsaj ti časi več kot dovolj glasno kličejo, da se pri svojem delu ne smemo zanašati samo na naše človeške moči. Ogromne težave in težke naloge, s katerimi se mora naše delavstvo boriti in razrvane razmere v katerih živimo, zahtevajo od nas vseh, da sami zastavimo vse svoje sile za srečen izid. V premnogi zapletih pa je človeška stopnja le preveč sigurna in je zato nam vsem potrebno božje vodstvo, da bomo slovenski delavski stan prav vodili v lepšo bodočnost. Potrebno je to organizatorjem ZZZ, potrebno pa je to tudi vsemu slovenskemu delavstvu. Zato se bodo na Mali Šmaren delavske vrste na slovenski zemlji zbrale okrog Marijinih svetišč in prosile Marijinega posredovanja pred božjim prestolom.

Poleg delavstva se bodo naših romanj udeležili tudi mnogi naši odlični prijatelji z drugih stanov. Tako je naša tovariška organizacija Zveza združenih nameščencev vsem podružnicam poslala posebno okrožnico, s katero poziva svoje članstvo, da se našemu prazniku polnoštevilno pridruži. Iz različnih krajev prejemo tudi poročila,

hotel in mogel pomagati, ki bi v svoji skupnosti vezal interese poedincev in jih v lastnem krogu nadzoroval ter usmerjal v občo blaginjo.

Zato ponavljamo svojo zahtevo po reorganizaciji družbe tako, da bo organsko zgrajena na temelju samoupravnih stanov. To je edini izhod v lepšo bodočnost.

Znano je, da je tudi SUZOR, ki vsako leto zbere $\frac{3}{4}$ milijarde dinarjev, v svojem konceptu zgrešena tvorba. Tudi te so se zmeraj krepko oprijemali masoni, ki jih je toliko v raznih zagreških ložah, da se je čuditi. Ta gosпода danes noče položiti obračuna za svoje delo. Interesenti so jasno povedali svoje mnenje. SUZOR in SUZOR-ovci jih nočejo slišati.

Danes slišimo enodušne želje po reformah v korist delavskega stanu, pa vidimo, da se nevidni masonski mogočniki kakor polip oklepajo svoje žrtve t. j. delavskih socialnih ustanov in jih nočejo izpustiti.

Čas pa dozoreva in kdor noče poslušati jasno in nedvoumno povedati zahteve, ki izražajo, kako naj se stvar uredi, ta je največji škodljivec države in naroda v današnjem času, ko država potrebuje absolutno stabilizirane razmere v vseh smereh narodnega kakor tudi stanovskega udejstvovanja. Za take je skrajni čas, da poberejo šila in kopita in naj gredo. Dovolj je slabega dela in gospodje masoni naj se ne igrajo več s socialnimi ustanovami, ki so namenjene poštenemu delavskemu stanu. V vodstvo vseh glavnih ustanov spadajo le iskreni rodoljubi.

Opozarjamo tudi, da se temni masonski elementi skrivajo pod raznimi nasmejanimi obrazi in obletavajo razne ministre, ministrske kabinete, da bi svoje znanje stavili na uslugo tudi v prid novim reformam, ki se pripravljajo z namenom, da bi se reforme izvedle tako, da bodo njihovi interesi bili materialni, bili politični, zaščiteni.

V današnjem času potrebuje naša država poštenih ljudi, delavcev, ne pa krvososov in pijavk narodnih vrednot; zato proč s temno masonerijo, ki predstavlja nevarnost, da kompromitira delo vlade.

Skrajni čas je že, da vendar enkrat preneha masonsko židovski vpliv v delavskem stanu in v njegovih socialnih ustanovah, skrajni čas, da Jugoslavija izvede prav na tem najvažnejšem polju reforme po tistih ljudeh, za katere nihče ne dvomi, da bi bili količkaj v sorodu z liberalno kapitalistično masonerijo.

Plenarna seja CTDZ

Dne 20. avgusta je bila v Beogradu plenarna seja centr. tajništva delavskih zbornic, katere so se s strani ljubljanske zbornice udeležili njen predsednik g. Kozamernik ter tov. Golob Stane in Langus Jože kot ekseprt.

Na seji je imel tajnik CTDZ g. Popovič referat o socialnih problemih ter izvršenih akcijah za zboljšanje položaja delavcev. Po debati je bila sprejeta sledeča resolucija:

1. Maksimirajo naj se cene surovin, polsurovin in življenjskih potrebščin ter blago, ki prihaja na trg radi uporabe, ter da se v vseh občinah formirajo aprovizacijske ustanove, ki se naj obvezno brigajo za zagotovitev dovoljne količine življenjskih potrebščin po maksimiranih cenah.

2. Podvzamejo naj se najstrožji ukrepi proti onim, ki skrivajo blago ter se tem naj odvzame skrito blago, se jih denarno naj kaznuje ter radi primera drugim naj pošlje na prisilno delo.

3. Osnovna državna minimalna mezda se naj za vso državo zviša na 4 din. Rok za uveljavljenje na novo predpisane mezde se naj od 6 mesecev zniža na 7 dni. (Nadaljevanje na 2. str.)

Viničarji so dobili dopolnilno uredbo

Z veseljem smo sprejeli tudi mi limbuški viničarji naš delavski list »Slovenski delavec«, kjer smo našli objavljeno »dopolnilno uredbo viničarskega reda«. Od te namreč upravičeno pričakujemo vsaj nekaj izboljšanja naših službenih pogojev. Naše življenjske razmere namreč postajajo iz dneva v dan neznosnejše, da, v pogledu prihodnosti naravnost obupne.

DRAGINJA NARAŠČA

Draginja narašča z vsakim dnevom; tako stane moka za kruh Din 5.50, koruzni zdrob Din 4—5, jedilno olje Din 30.— za liter in mast ne veliko manj, naš denarni zaslužek pa 5—8 dinarjev na dan. Kupiti moramo vse, izvzemši nekaj stročjega fižola in krompirja, kateri pa še niti zrel ni. Pred kratkim je nekdo zapisal v časopis, da viničarji še boljše živimo kakor uradnik, ker da ima 1600—1700 skupnega mesečnega zaslužka. Mogoče bo to res pri 1% vseh viničarjev, dočim drugih 99% viničarjev smatramo tako pisarjenje od presitih ljudi za zgolj norčevanje, ki si dovolijo priti s takimi dokazi na dan. K temu se bomo še povrnili s točnimi statističnimi protidokazi. Ne samo gg. uradniki, tudi mi viničarji moramo kupovati, večinoma skozi vse leto, koruzno moko, moko za kruh, kakor tudi včasih pšenično, ter nadalje razen fižola, krompirja, še mleka in nekaj zabele prav vse, morda še čebule, česna peteršilja ter repe ne. Drva tudi, ker je čimdalje manj prilik in dovoljenj, hoditi prosto v gozde nabirat suhljadi.

Zaslužek nam je minil, le redki še ujame kak dan dela in plačila, zato smo prisiljeni se preživljati edino s fižolom in krompirjem; posebno zadnjega bi morali, kakor prejšnja leta hraniti za poglavito prehrano za skozi zimsko dobo in za seme v prihodnji pomladi. Kaj pa bomo prihodnjo zimo, ako ga bomo že sedaj porabili za hrano k čemu pa smo prisiljeni. S samo koruzo kolikor je bomo morda pridelali in repo pa bomo potem tudi kmalu gotovi, kaj pa potem...? In kaj bo s številnimi takimi viničarji, ki si morejo pridelati le samo po 5 do 10 mernikov krompirja, koruze si niso imeli kje vsejati, ter bodo odvisni samo od dnevnega zaslužka, ki ga pa najmanj 3 mesece čez zimo ne bo...?

(Nadaljev, s 1. str.!))

4. Celokupni sistem poravnavanja in razsodništva, kolektivnih pogodb ter minimalnih mezd se naj postavi na javno pravno osnovo, tako, da bodo regulirana tarfna vprašanja obvezna za delodajalce in delojemalce posebno pa da bodo upravne oblasti morale uvesti uradno postopanje, izreči sodbe ter izvesti izvršbe.

5. Podpore za družine delavcev vpo-klicancev se naj zvišajo toliko, da bodo vsaj na višini minimalnih mezd, ki veljajo v posameznih banovinah. Podpore se naj izplačajo najkasneje v roku 5 dni po dospelosti.

6. Nujno naj se izda Uredba, s katero se naj uredi pravice delojemalcev na svoje prejemke za vso trajanje vojaške službe, kakor to predvideva uredba z dne 7. julija 1940.

7. Da se postopek pred sodiščem »dobrih ljudi« poenostavi ter raztegne tudi na one delavce, ki so do sedaj izvzeti od tega postopka.

8. Pod zakon o zaščiti delavcev naj spadajo vsi delavci in nameščenci, ki dajejo v najem svojo umsko ali telesno silo.

9. Opozarjamo kr. vlado na težko stanje delavcev in nameščencev glede na brezprimerno padanje realnih mezd in težak položaj družin onih, katerih hranilci so pozvani na vojaško dolžnost.

10. Istočasno opozarjamo kr. vlado, da se resno in temeljito organizira prehrana prebivalstva, posebno za nastopajočo zimo, za katero je treba zagotoviti potrebne količine življenjskih potrebščin, da se tako prepreči gladovanje ljudstva v posameznih krajih države.

11. Odbor centr. tajništva DZ apelira na kr. vlado in vse člane ministrskega sveta, da tem nadvse važnim vprašanjem posvetijo svojo posebno pozornost ter da delujejo za tem, da se omenjene zahteve CTDZ čimprej realizirajo.

Resolucija je bila takoj dostavljena predsedniku vlade g. Dragiši Cvetkoviću.

SLABA LETINA IN ODPOVEDI

Razen slabe letine, ki je tudi nas viničarje prizadela, sedaj že zopetno pomanjkanje zaslužka, pa še letos veliko število službenih odpovedi; niso pa teh dobili samo resnično vnemarni viničarji, veliko število med prizadetimi je takih, ki so se drznili letošnje leto zahtevati pravic po novi viničarski uredbi. Le-ti so postali žrtve gotovih nečloveških gospodarjev-vinogradnikov in njih nastavljenec, ki živijo v viliki večini v vseh udobnostih in njim ni prav nič mar kako more živeti tudi njih viničar, pri dnevnih mezd 5—8 din in pri svoji hrani, ko že en kg moke toliko stane, kolikor še ne, pa prav gotovo bo, še pred pomladjo.

Pogosto se nam predbacivajo razni naradni prejemki, pa vendar z vsemi temi ne moremo nikamor naj še tako skromno živimo in večkrat prav pomanjkanje trpimo. Nasprotno pa ravno tisti ljudje, ki se tako pogosto norčujejo iz našega »dobrega življenja« zmorejmo, da si kupijo motorno kolo, ko je bilo doslej dobro navadno kolo, in tudi automobile, pri katerih dajejo samo za razne takse toliko, kolikor znaša celoletni zaslužek enega tukajšnjega viničarja.

Z določili dopolnilne uredbe bo sicer še marsikateremu nesocialnemu vinogradniku bolj onemogočeno na številne in zvit način zlorabljati viničarje in sabotirati viničarsko uredbo, a vendar bo zopet preteklo nekaj let preden se bo ista vsaj za poštene viničarje v celoti in dosledno izvajala, to predvsem, če se ne bodo morda kazenske sankcije uredbe ohranile samo na papirju.

DOPOLNILNA UREDBA JE POTREBNA

Tovariše viničarje opozarjamo, da se dobro poučijo o določbah dopolnilne uredbe, se resno zavedajo svojih dolžnosti, in potem tudi dosledno zahtevajo svoje zakonite in naravne pravice; novo, kar nam nudi dopolnilna uredba je predvsem:

a) da se viničarju ne sme zaračunavati trava iz vinograda in rožje. Razume se, da se mu potem tudi to ne sme odvzeti, ker je pravno njegova last, kot naradni prejemek; kajti, če bi se to pravno, v smislu uredbe ne smatralo za viničarjevo last, potem bi pač bila prepoved zaračunavanja v uredbi odveč. Rezitev v vinogradu bo moral vinogradnik plačati kot specijelno delo dražje, rožje pa pusti viničarju brezplačno. Vsak slučaj, kjer bi se v tem delalo od strani vinogradnikov ali njih nastavljenec drugače, pa naj člani viničarske organizacije naznanijo svojim odborom ali Zvezi.

b) Kjer je v navadi akordno delo, ga viničar lahko prevzame, naj pa si poprej dobro preračuna ali bo pri tem prišel na odgovarjajočo dnevno mezdo. To pa naj računa tako in toliko, da bo mogel delo dobro in pravilno-strokovno izvršiti, ker to je njegova dolžnost; ako mu vinogradnik noče toliko nuditi, pa naj akordnega dela ne prevzame, ker ga za akordno delo gospodar ne more prisiliti.

c) Uredba nam je sedaj prinesla tudi jasnost glede plačevanja za dela kopij; naj se odslej kopa v katerem koli času, če se kopa 25—30 cm. globoko je viničar upravičen zahtevati višjo plačo kot težko delo.

č) Mleko od viničarjevih krav je viničarjevo. In dalje; viničar ima pravico zahtevati plačilo razlike ako je dobil za mleko premalo v primerih kjer daje vinogradnik viničarju kot nadomestilo za del mezd v gotovini le mleko od svojih krav; enako mu mora plačati trud in zamudo časa pri prodaji mleka.

d) Precej vinogradnikov je letošnje leto viničarjem pijačo, ki so jo dajali viničarjem pri delu zaračunalo od 75 par do 3 dinarjev za liter. Odslej zaračunavanje ne bo dovoljeno (in že sedaj ni dovoljeno, ker je ta dopolnilna uredba dobila moč z dne 17. avgusta 1940), a dajati pa bodo morali viničarjem pijačo, ker je bilo to že dosedaj v navadi.

e) Precejšnjo pomoč nudi viničarjem uredba tudi z določbo, da mora dobivati prvenstveno delo in s tem zaslužek, viničar le v primeru, da s svojimi ljudmi nikakor ne bi bil zmožen opraviti gotovega vinogradniškega dela ob pravem času, bo smel vinogradnik najeti v pomoč tuje delavce. S tem bo tudi precej odpomagano viničarjem v okraju Maribora, kjer so v več primerih najemali kaznjence, če tudi so jih morali še dražje plačevati. Pa tudi po drugih krajih, kot v Halozah in ponekod v Slovenskih goricah se je večkrat najemalo delavce iz Dravskega in Murskega polja, ter iz Prekmurja, kateri so vinogradnika vsekdar še več stali, delo je bilo nestrokovno opravljeno, viničarji pa so bili brez dela in zaslužka.

f) Jasnost je prinesla dopolnilna uredba glede stranskih pridelkov viničarjevih na njegovi deputatni zemlji. Nemalo sporov je bilo zadnja leta glede slame in ko-

ruznice. Mnogi vinogradniki so velikokrat brezpogojno zahtevali, da to dvoje mora viničar brezplačno pustiti na posestvu v primerih odselitve, češ, da je viničarjevo le pridelano žito in pa koruza. Tozadevno vse viničarje opozarjamo, da imajo pravico za zgornje, če bi iz kakršnega koli razloga bili namenjeni pustiti pri viničarju, zahtevati, da se jim oboje plača po dnevni ceni (tudi n. pr. seno); naj se tudi nobeden ne pusti plašiti od gospodarjev, da bi ne smel tega, če bi gospodar ne hotel plačati, enako tudi ne naslednji viničar (ta bi pa ne imel s čim), prodati komurkoli. Res, da to ni izrecno še posebej navedeno v uredbi, ampak je samo omenjeno, da se mora najprej ponuditi v nakup gospodarju, potem njegovemu nasledniku—, toda to pojasnjuje stavek, ki pravi, da »vse, kar dobi viničar kot odškodnino za opravljeno delo je njegova last«. Ako je torej nekaj izrecno moja last, storim s tem kar hočem, ter tudi prodam komur hočem, ako prvi in drugi ne kupita in plačata, katera dva imata prvenstveno pravico do nakupa.

V dopolnilni uredbi vin. reda je tudi novo pojasnilo in določilo prvič v § 6. točka d) in pa § 37 a. Oboje pa je tako jasno, da za enkrat ni potrebna nobena posebna pojasnitev.

UREDBO JE IZVOJEVALA SZV-ZZD

Tovariši viničarji! Oblasti so naši prošnji za izdajo dopolnilne uredbe ustregle, ker so tudi same spoznale, da je potrebno še bolj zaščititi socialno šibkejšo napram močnejšim vinogradnikom. Ni to šlo zlahka, bilo je treba študij, ter vednega in vednega pritiskanja in utemeljevanja nujne potrebe, kar pa je vse vršila na

Naše šmarnogorsko romanje

Le kratek čas nas še deli od našega letošnjega praznika.

Da bo ta dan zares uspel, navajamo v naslednjem nekaj navodil, katerih se naj aranžerji in romarji podružnic našega okoliša točno držijo.

Glavno zbirališče za podružnice, ki bodo romale na Šmarno goro je ob pol osmih zjutraj pred župno cerkvijo v Št. Vidu.

Podružnice, katerih sedež se nahaja izven Ljubljane, naj preštudirajo vozni red, da bodo njihovi romarji pravočasno dospeli na glavno zbirališče.

Na svoji postaji naj vsak romar kupi nedeljsko povratno karto do postaje Št. Vid-Višmarje.

Tudi za kolesarje in eventuel. vozove velja isto zbirališče. Za oboje bo preskrbljeno v Tacnu pod Šmarno goro, da bodo brez skrbi za malo odškodnino Din 0.50 shranili svoja prevozna sredstva. Vsak kolesar in kolesarka, naj primerno okraši svoje kolo.

Sv. maša se bo na Šmarni gori pričela ob 10. uri. Maševal bo preč. g. Bartol Mirko, ekspozit iz Dravlj. Med sv. mašo bo ljudsko petje. Na programu bodo same znane Marijine pesmi. Petje bo vodil profesor g. Bergant Mavricij. Le čast nam bo delalo, če bomo pri ljudskem petju med sv. mašo prav vsi sodelovali.

Po sv. maši bo zborovanje. Na programu sta dva govora. Govoril bo g. ing. Jože Sodja, predsednik Okrožnega urada iz Ljubljane in tov. Golob Stane iz Zg.

Akcija za mizarske delavce

Strokovne organizacije že drugo leto delajo na tem, da bi se uredile delovne razmere za mizarsko delavstvo. Zapršile so kr. bansko upravo preko Delavske zbornice, da za celo banovino uveljavi enotno delavsko pogodbo za te delavce. Pretečeno leto so zbrale nad 50% podpisov vseh delavcev, s katerimi so ti zahtevali tako pogodbo.

Obrtniška združenja pa so v celoti zavrnila predlog delavskih organizacij. Od 27 Združenj je bilo samo Združenje obrtnikov v Dobu pri Domžalah, ki se je vsaj načelno izjavilo za kolektivno pogodbo. Delodajalci te stroke tako niti najmanj niso pokazali črte za pravilno rešitev upravičenih zahtev mizarskih delavcev.

Delavsko zbornica v Ljubljani je zato v začetku meseca avgusta zaprosila kr. bansko upravo, da v smislu obstoječih zakonov na mesto kolektivne pogodbe uveljavi za mizarsko delavstvo skupno plačilno lestvico ter tako zavaruje pravice mizarskega delavstva. Delavska zbornica je to svojo prošnjo ponovila z vlogo z dne 17. avgusta t. l. Zveza združenih delavcev pa je tudi s svoje strani napravila posebno vlogo za varstvo pravic mizarskih delavcev in za uveljavljanje enotne plačilne lestvice. Upamo, da bo oblast pri pomanjkanju socialnega čuta na strani delodajalcev ugodila našemu predlogu.

naše vedne prošnje in pritožbe naša viničarska organizacija po svojih odborih podružnic, predvsem za načelstva viničarske Zveze. Prav veliko pa nam je pomagala pri tem ZZD po svojih zastopnikih kakor še tudi Delavska zbornica ter več naših vplivnih oseb, prijateljev našega pokreta. Pa ni bila lahka ta borba, kakor tudi Kr. banska uprava, ki nam je uredbo uzakonila, ni imela lahkega stališča. Kot oblast se mora ozirati tudi na težnje delodajalcev ako je in hoče biti pravična. In gospodje pri banski upravi tudi nikakor ne morejo poznati dobrega resničnega dejanskega službenega položaja nas viničarjev. To more le tak, ki dela, živi in trpi med viničarji — le viničar sam.

Do uzakonitve dopolnilne uredbe so nam pomagali poleg naših delavskih stanov še tudi nekateri, le veliko število viničarjev, ki še danes stoji izven vrst naše viničarske organizacije — pa nič. Niso marali ničesar žrtvovati, le samo čakali so, da naj nekdo nekaj stori za nje, da bodo samo uživali sadove dela drugih. Ker je velika večina teh, da popolnoma iz lastne krivde, iz gole sebičnosti nočejo delati in žrtvovati potom organizacije kot redni člani, zato je popolnoma pravično, da se jim bo vračalo kakor so posojevali. Določila uredbe so danes še samo na papirju, treba jih bo spraviti v praktično življenje, v službene odnose med nami in vinogradniki, kar bo zopet šlo v mnogih slučajih silno težko. Tega se moramo zavedati mi že organizirani viničarji, naj se tega zavedajo tudi neorganizirani viničarji, ter naj ne zamerjajo viničarski Zvezi v Ljutomeru, ki nas je že posebej večkrat, in še sedaj opozorila, da se bo borila s pomočjo funkcijonarjev vseh podružnic in oblasti samo za organizirane viničarje. Zato vsi limbuški, in vseh okrajev viničarji, takoj pristopite v svojo strokovno organizacijo, da bo uspeh naše borbe boljši in gotovejši!

Limbuški viničar.

Šiške. Po zborovanju bo do 14. ure odmor.

Ob 14. uri bodo litanije z ljudskim petjem kot zaključek romarskega dne.

Vsak romar naj si prisrčki pri svoji podružnici naš romarski znak za ceno 1 Din. Če si tega iz kakršnih koli vzrokov ne bi mogel nabaviti doma pri svoji podružnici, ga bo lahko dobil še na glavnem zbirališču v Št. Vidu. Aranžerji naj skrbijo, da bo imel znak prav vsak.

Svojce in druge naše simpatizerje naj naši člani povabijo s seboj. Na gori bo dosti prostora za vse,

Organizacijskih zastav ne pozabite doma. Pridite z njimi na glavno zbirališče.

Kdor ima doma narodno nošo, naj jo obleče. Te so še prav posebno dobrodošle. Potrebno je namreč tudi, da na ta način podčrtamo dejstvo, da slovenski krščanski delavec ljubi svoj narod, ter da se le v njegovi skupnosti bori za boljšo bodočnost.

Tovariši! Našega romanja se bo udeležilo tudi več odličnih osebnosti iz našega javnega življenja. Potrebno je zato, da se izkažemo vsestransko disciplinirane ter, da imamo pred očmi vedno in povsod le resen namen, kateremu je romarski dan slovenskega delavca posvečen.

Pokojninsko zavarovanje strojnikov

Z uredbo ministra za socialno politiko o razširitvi pokojninskega zavarovanja nameščencev na zobne tehnike in strojnike s strojniškim izpitom so prišli do pokojninskega zavarovanja pri Pokojninskem zavodu vsi zobni tehniki in strojniki s strojniškim izpitom.

Glede strojnikov pa je nastala nejasnost zato, ker je uredba v svojem drugem členu izrecno predvidela zavarovanje tistih strojnikov, ki so opravili strojniški izpit po členu 16. in 17. pravilnika Ministrstva za trgovino in industrijo z dne 16. junija 1933. Nastal je spor glede vprašanja, ali so strojniki, ki so strojniški izpit položili pred tem pravilnikom, torej pred letom 1933, tudi zavezani pokojninskemu zavarovanju ali ne.

Sedaj je Ministrstvo socialne politike in narodnega zdravja s svojo rešitvijo pod št. 9733 z dne 25. julija 1940 izreklo, da se mora glede pokojninskega zavarovanja postopati popolnoma enako s strojniki, ki so položili izpit pred letom 1933 po prej veljavnih predpisih. To velja torej za vse strojnike, pa tudi za tiste osebe, ki upravljajo parne motorje in kotlovske naprave, kakor tudi osebe, ki upravljajo električne naprave.

Z ozirom na cit. rešitev Ministrstva za soc. politiko morajo biti pri Pokojninskem zavodu zavarovani vsi strojniki, ne glede na to, kdaj so položili svoj strojniški izpit.

Naša borba - naša rast

Maribor

Priprave za delavsko romanje v nedeljo, dne 8. septembra 1940, so v polnem teku. Tozadevne okrožnice o natančnem sporedu so vse podružnice sprejele. Razdelite jih med vse članstvo in prijatelje našega delavskega pokreta! Razven podružnic ZZZD Hoče, Maribor splošna in gradbeni Pobrežje ter Sladki vrh, so nam sedaj prijavili udeležbo še: Sv. Lovrenc na Pohorju, Vuhred ter celo Slatina-Radenci in naši viničarji se nam bodo pridružili. Da bo cela prireditev še bolj slovesna, smo najeli tudi godbo na pihala. Romarske znake, kolikor jih ne boste imeli, dobite v Mariboru po isti ceni. Člani vseh podružnic! Držite se točno navodil poslanih okrožnic! Odbore vseh podružnic ZZZD, ki se bodo našega romanja udeležile, pa ponovno prosimo, poagitirajte za čim lepšo udeležbo! Našega delavskega romanja se bodo udeležili tudi vsi okoliški župani in razni drugi odličniki.

Tobačni delavci

V nedeljo, dne 8. septembra poromamo vsi člani ZZZD na Šmarno goro. Zberemo se v St. Vidu pred cerkvijo med 7 in 1/2 8 uro. Tam se združimo z ostalimi skupinami. Najbolj pripravno je, da se odpeljete s tramvajem s povratno karto. Kateri imajo kolesa, pa lahko s kolesi. Prodajali se bodo tudi romarski znaki. Cena znaka 1 dinar. Odhod ob 1/2 8 uri. Sv. maša bo ob 10 uri. Med sv. mašo bo ljudsko petje. Po sv. maši pa bo na prostem veliko delavsko zborovanje.

Na to romanje vabimo vse naše prijatelje, da v čim večji skupnosti poprosimo Marijo za boljšo bodočnost!

Velenjsko okrožje

Velenjsko okrožje ZZZD se živahno pripravlja na romanje dne 8. septembra na goro Oljko. Igrala bo pri celi slovesnosti godba iz Salezijanskega doma. Ob pol 10 uri je sv. maša in pridiga, katero bo opravil č. g. Gregor Jože iz Celja. Po sv. opravi bo zborovanje pred cerkvijo, kjer bo nastopilo več govornikov iz raznih krajev. Velenjčani se bodo podali ob 5 uri zjutraj od doma in bodo dospeli na goro ob pol 9 uri dopoldne. Vabljeni so vsi katoliški delavci in delavke iz območja okrožja ZZZD Velenje, Sočanja, Topolšica, Mislinje in Slovenjgradec. Vabljeni so delavci in delavke tudi iz Savinjske doline, da ne zaostanemo za Celjani, ki se jih je priglasilo največ.

Rogaška Slatina

Za Mali Šmaren se tudi mi pripravljamo. Romani bomo na Ptujsko goro, da z ostalimi tovariši iz drugih krajev prosimo svojemu delu božjega blagoslova in Marijine priprosnje. Kdor bo mogel, bo šel z nami. Veliko pa jih je, ki bi radi šli, pa ne morejo, ker nimajo časa in tudi ne denarja. Došli so romarski znaki! Znače kakor vsa ostala pojasnila dobite pri vodji naše romarske skupine tov. Berku.

Litija

Hvaležni smo centrali za njeno zamisel našega letošnjega delavskega romarskega dne. Zelo pridno se zato pripravljamo za Mali Šmaren. Najmanj 200 udeležencev iz našega kraja bo ta dan romalo na Sveto Planino in bomo v družbi z ostalimi tovariši manifestirali za naša katoliška načela, za pravico našega stanu in za našo skupnost. Podrobna pojasnila dobite v podružnici in pri njenih odbornikih.

Kresnice

Romarske priprave naše skupine za Mali Šmaren vodi naš podružnični tajnik tov. Franjo Zupančič. Člani podružnice so organizirali za romanje tudi tovariše iz Vač in Hotiča. Tako nas bo večja skupina zbranih ob 1/2 6 uri zjutraj na postaji Kresnice, od koder se odpeljemo v Trbovlje, od tam pa skupno v delavskih vrstah na Sveto Planino.

Romarske znake in besedilo za skupno ljudsko petje pa tudi vsa ostala pojasnila dobite pri tajniku tov. Franjo Zupančiču.

Zg. Šiška

V nedeljo 1. septembra ob 9 uri dopoldne bo v našem organizacijskem prostoru redni mesečni sestanek. — Na sestanku bo poročal zastopnik centrale.

Ker so na sporedu važne zadeve, tako naše lokalne, kakor tudi splošno organizacijske, je nujno, da se sestanaka prav vsak naš član udeleži.

Trbovlje

V nedeljo 25. avgusta t. l. se je vršil članski sestanek, na katerem smo se dogovorili o delavskem romanju na Sveto

Planino, ki se vrši nepreklicno dne 8. septembra 1940. Člane prosimo, da prijavijo svojo udeležbo podlagajnikom oz. tajniku in povabijo s seboj tudi prijatelje našega pokreta in družinske člane, da se udeležijo romanja. Uro skupnega odhoda bomo še objavili. Skupni odhod na dan romanja bo izpred Društvenega doma v Trbovljah.

V soboto, dne 31. avgusta 1940 ob 7 uri zvečer se vrši širša seja naše ZZZD. Dolžnost vsakega člana, ki ga ne veže opraviljiv vzrok je, da se seje sigurno udeleži.

Poročila sta se člana Kočevar Otmar z gospodično Holc Anico in Šener Milan z gospodično Ledinek I. Mladim poročenem želimo obilo sreče in božjega blagoslova.

Preska

V nedeljo, dne 25. avgusta smo imeli pri nas sestanek podružnice ZZZD v Preski ob pol 8 uri zjutraj v mali dvorani Društvenega doma v Preski.

Na sestanku je poročal zastopnik centrale ZZZD tov. Golob in v klenem govoru obrazložil pomen in delo centrale za delavstvo in o njenem porastu, ki presega danes že preko 10.000 članov, o enotni strokovni organizaciji in o novih socialnih reformah, ki jih kmalu dobimo. Vzpodbudil je članstvo, da se čim bolj oklepa naše stanovske organizacije Zveze združenih delavcev, ki bo v kratkem tudi nositeljica našega delavskega pokreta v Sloveniji sploh.

Hvaležni smo tov. Golobu za njegove vzpodbudne besede in želimo, da bi se prizadevanje naše centrale res uresničilo in potem upamo pričakati boljše dneve za naše delavstvo.

Sporočamo našemu članstvu, da se na Mali Šmaren zberemo vsi na postaji Medvode in poromamo skupno s tovariši, ki pridejo iz Škofje Loke, Kranja in Predoselj, na Šmarno goro. Odhod ob pol 8 uri zjutraj s postaje Medvode.

Celje

Romarske skupine našega okoliša se lepo pripravljajo za Mali Šmaren. Lepo število delavstva bo ta dan šlo iz Celja, pa tudi druge podružnice nam poročajo isto. Samo Velenje bo dalo 200 romarjev. Iz Celja odidemo z vlakom ob tričetrt na 8. Tu se nam pridružijo tudi tovariši iz Laškega in St. Jurja. Ob 10 uri bo na gori Oljki sveto opravilo. Opravil ga bo g. Gregor Jožef. Versko zborovanje po službi božji zunaj pred cerkvijo bo otvoril in vodil tov. Skoberne, govorila bosta g. profesor Bitenc Mirko in tov. Končan.

Našemu romanju se bodo pridružili tudi člani naše nameštenske organizacije in mnogi prijatelji ostalih naših organizacij. Če bo le mogoče, bosta šla z nami tudi g. senator Mihelčič Alojzij in župan mesta Celja g. dr. Voršič. Na Mali Šmaren bo gora Oljka tako izpričala našo vernost in našo organizacijsko rast.

Škofja Loka

Radi stalno naraščajoče draginje smo bili tudi delavci in delavke pri »Šeširju« primorani začeti ponovno akcijo za zvišanje plač.

Pogajanjem sta prisostvovala zastopnika obeh central ZZZD in JSZ, obratni zapniki in zastopniki podružnic ter je podjetje pristalo na 15% zvišanje, tako da so se naše mezde od nastopa draginje zvišale za 30%. Kakor pri prvem zvišanju, tako je tudi sedaj bilo delavstvo za to, da se naj zvišanje izvrši enakomerno. Potemtakem bodo dobivali vsi delavci in delavke po 55 par na uro več.

Ugotoviti moramo, da je podjetje pokazalo polno razumevanje za delavske težnje in se njegovim zastopnikom, zlasti g. predsedniku upravnega sveta g. dr. Slokarju, zato najlepše zahvaljujemo.

Dovje - Mojstrana

V nedeljo dne 25. t. m. se je vršil ustanovni občni zbor podružnice Dovje-Mojstrana. Na občni zbor smo povabili tudi zastopnike centrale, ter okrožja, katerega sta nam podala res izpne podatke. Zastopnik centrale tov. Biteznič je poročal o načrtnem gospodarstvu in o delavskem enotnem sindikatu in o potrebi del. organizacij. Zastopnik okrožja tov. Novak nam je poročal o delu okrožja in o kolektivnih pogodbah brezposelnega sklada in zobozdravstvenega sklada in o razgovoru z g. ministrom soc. pol. ob priliki obiska delavskih zastopnikov pri istem.

Nato smo izvolili naš odbor, ki je sledeč:

Predsednik: tov. Polda, podpredsednik: tov. Šmidt, tajnik tov. Kosmač Janez, blagajnik: tov. Zorman, odborniki: tov. Hlebanja, nadzorstvo: Kos in Smolej. S tem se bomo tudi iz našega konca pričeli oglašati v našem delavskem časopisu.

Vevče

Pri nas je že kazalo, da smo po več letni krizi, ki je vladala v našem podjetju, da je nastopil sedaj čas, ko bomo zopet redno obratovali. Res proti koncu preteklega leta in v tekočem letu se je redno obratovalo. Še posebno smo bili prepričani, da je kriza odstranjena, ko se je pognal v obrat še 1 stroj in so se pričeli sprejemati novi delavci.

Kar nepričakovano nas je zadela novica, da je vodstvo podjetja izdalo objavo, da vsled pomanjkanja naročil, osebje papirnih strojev in brusilnic, ter holandcev, dela v tekočem tednu samo tri dni, tri dni pa delo počiva. Osebje belinice pa praznuje celi teden. Obenem je bilo pa odpovedano delo vsem delavcem, ki so bili pomladi sprejeti v delo. Vseh teh prizadev je 108 oseb, ki bodo prišli ob svoj kruh.

Tako bo vevško delavstvo zopet praznovalo, sedaj v tej draginji. Mnogo delavcev je izgubilo na zaslužku vsled orožnih vaj, sedaj bo pa zopet ob svoj redni zaslužek vsled pomanjkanja dela.

Tudi naša podružnica se pripravlja za svoj romarski dan, dne 8. septembra (na Mali Šmaren) na Šmarni gori. Zato pozivamo vse člane in simpatizerje ZZZD, da se ne odreko povabilu našega zaupnika, temveč, da se odločijo, da se udeležijo romanja, da izprosimo pri nebeški Kraljici, miru in blagoslova za naš delavski stan in za naš narod.

Poromamo deloma z vlakom ali s kolesi. Podrobnosti glede romanja bomo še pravočasno objavili.

Kamniško okrožje

V nedeljo, dne 1. septembra ob 9. dop. se vrši okrožna seja v Kamniškem domu. Dnevni red je zelo važen. — Prosimo odbornike, da se seje sigurno udeleže.

Mislinja

V težkih razmerah živimo. Cene gredo kvišku z dneva v dan, zaslužki naših delavcev pa, ki so bili že poprej nezadostni, vedno bolj zaostajajo. Ne vemo, koliko časa bo sploh še mogoče tako naprej životari. Tako lep in romantičen je sicer naš gorski kraj, toda le za peščico ljudi, delavce in kmet pa vsak po svoje nosita bremena današnjih težkih časov.

Preteklo nedeljo smo se zato sestali, da se pomenimo o svojih krizah in težavah in da napravimo načrte za naše bodoče organizacijsko delo. Na sestanek je tudi prišel zastopnik centrale tov. Breznik Albin, ki nam je v svojem govoru povedal mnogo zelo zanimivih stvari, kako se delavstvo širom Slovenije danes bori za svoj življenjski obstoj in kako skuša brezobziren kapital vsa bremena prevladati na ramena ubogega delavca, ki je k svoji lastni nesreči še nezaveden in zapeljan ter noče uvideti, da more priti do boljše bodočnosti le potom pravičnega, organiziranega boja. In ne samo, da hoče brezobzirna liberalistična družba prevladati vsa bremena na delovno ljudstvo, marveč hoče še na račun težkih časov zaslužiti in obogatiti, skratka iz mozga in krvi delovnega naroda kovati zlato.

Tov. Breznik nam je poročal tudi o mezdah in socialnopolitičnih akcijah, ki jih je v zadnjem času sprožila naša ZZZD, zlasti kar se tiče podpor družinam delavcev vojaških vpoklicancev. Te podpore za delavce je treba določiti tako, da bodo delavske družine za čas vpoklica očeta na vojaško službo za obrambo domovine preskrbljene in jim ne bo treba beračiti in se demoralizirati. Ves ta težak boj pa more organizacija uspešno voditi le tedaj, če je številčno močna in njeno članstvo odločno in borbeno, kakor to zahtevajo naša načela.

Za njim je nastopil naš župan g. Tovašak, ki je ravno tako naš delavec s svojim klenim govorom bodril k solidarnosti in poudarjal, da je delavstvo danes — na žalost — navezano samo na sebe in ga inteligenca noče večinoma niti poznati in mora delavec zato svojo borbo pač sam voditi. Obljubil nam je tudi, da nam bo pomagal pri ustanovitvi zadruga, če se jo bo le dalo spraviti na noge. Naš župan je kakor pač vedno, pokazal, da je pravi župan delovnega ljudstva, čeprav se ga s strani narodu odtujenih zato gleda postrani. Toda delavci vidimo v njem svojega prijatelja in svetovalca, smo mu zato hvaležni in ponosni nanj.

Maribor — gradbeni

Naši člani pri stavbeniku Peklarju so se že dalje časa pritoževali, da jim podjetnik odteguje prevelike prispevke za bolniško zavarovanje in davek ter da ne plačuje mezde po kolektivni pogodbi. Zastopnik naše organizacije je pri podjetniku posredoval in ga opozoril, da se toč-

no drži zakonito dovoljenih odbitkov, ker bo sicer organizacija prisiljena, da vložijo zoper njega prijavo oblasti. G. Peklar se je izgovarjal, da ima v službi uradnika-novince, kateremu je zastopnik naše organizacije točno pokazal, katere prispevke po tabeli lahko odtegne delavcem.

Mi smo bili trdno prepričani, da je nepravilne odtegljaje zakrivil uradnik-novinec, sedaj pa smo se prepričali, da podjetnik še vedno odteguje delavcem previsoke prispevke in tudi uslužbenski davek. Tako je n. pr. zaslužil delavec tedensko 116.— din, bolniške blagajne pa je plačal 16.50 din, davka pa 4.— din. Delavcem se odteguje od tedenskega zaslužka 200.— do 260.— din po 21.— din bolniške blagajne in po 7.— din davka. Naša organizacija je zadevo takoj prijavila Delavski zbornici, ekspozituri v Mariboru, ki je po svojem zastopniku takoj posredovala pri stavbeniku Peklarju, ki pa na čudo izjavil, da lahko Delavska zbornica prijavi nedovoljene odtegljaje, da pa ne bo ničesar dosegla. »Že drugi so vlagali zoper nas prijave,« je izjavil g. Peklar zastopniku ZZZD, »pa niso ničesar dosegli. Tudi Vi ne boste.« Ko pa je zastopnik DZ opozoril stavbenika, da je pred 4 dnevi nepravilno odpustil nekega delavca brez zakonite odpovedi, je dejal: »Pa naj pride zopet delat!« Delavcu, ki je bil navzoč, je pa dejal: »Vi boste sedaj videli, kako se dela! Najslabše delo dobite, v jamo boste šli itd.« Zastopnik DZ pa seveda na to ni pristal, ker je podjetnik v njegovi navzočnosti grozil delavcu z najslabšim delom ter je zahteval 14dnevno izplačilo. Zadeva se bo seveda obravnavala na sodišču, kjer bodo podjetnika poučili, da treba zakone spoštovati in da se nihče ne sme na račun delavcev okoristiti.

Vse člane opozarjamo, naj spravljajo izplačilne listke, ker bodo lahko le na ta način svoje zahteve uveljavili, če ne prej, ob izstopu iz dela. Komur bo kaj nejasnega, naj se obrne na našo pisarno v Delavski zbornici, Sodna ulica 9-I.

Polzela

Zveza združenih delavcev nam je izvajala lep uspeh. Na njeno zahtevo se je pretečeni petek vršila na Okrajnem načelstvu v Celju poravnalna razprava med tukajšnjim podjetjem in med delavci, ki jih je zastopala organizacija ZZZD po svojih zastopnikih tov. Petru Rozmanu iz Maribora, tov. Korber Avgustu iz Polzele in tov. Arneš Jožetu, po pooblastilu Delavske zbornice v Celju, ki je zastopal to zbornico. Podjetje sta na razpravi zastopala g. Sirc Dragotin in g. Etkovski Jurij, ravnatelj tovarne.

Na poravnalni razpravi smo dosegli, da bo podjetje po svojem ravnatelju predlagalo, naj prostovoljno izplača premalo plačane mezde. Razlike med prejetimi in dolžnimi mezdami se bodo ugotovile v posebnem seznamu za vsakega delavca posebej sporazumno med podjetjem in organizacijo ZZZD. Določila § 219. o. z. bo podjetje točno izvajalo. Odpuščena bivšega delavskega zaupnika in funkcionarja krajevne organizacije ZZZD v Polzeli sprejme podjetje takoj nazaj na delo, da pokaže, da noče delati neprilik organiziranim delavcem. Ostali delavci, ki so bili odpuščeni zaradi pomanjkanja surovin, bodo sprejeti nazaj na delo, čim tovarna začne polno obratovati. V ZZZD organizirani bodo imeli pri sprejemu prednost.

Tako upamo, da bo po tem sporazumu med podjetjem in med delavstvom zopet nastopilo pravo delovno razmerje. Podjetje bo imelo od zadovoljnega delavstva samo koristi. Delavstvo pa se bo s še večjim veseljem oklenilo svoje stanovske organizacije in izpolnjevalo svoje dolžnosti do nje.

Na Mali Šmaren se bomo pridružili tudi mi ostalim slovenskim delavskim romarjem, pa bomo Boga zahvalili tudi za ta uspeh naše organizacije.

Tržič

OB SLOVESU G. ŽUPNIKA IZ TRŽIČA

Krščansko delavstvo v Tržiču preživlja težek udarec. Te dni se namreč poslavlja od nas naš dolgoletni župnik duh. svetnik gospod Anton Vovk in odhaja kot kanonik na novo službo v Ljubljano. Skoraj 12 let je kot župnik med nami delal, se veselil nad našimi uspehi in trpel z nami nad našimi bolečinami in težavami. Ni nam bil samo župnik, ampak kadarkoli in kjerkoli smo hoteli — prijatelj in svetovalac. Bil je eden tistih dušnih pastirjev, kateri se živo zanimajo tudi za socialni položaj svojih vernikov. To je ob neštetihih prilikah dokazal, ko je svaril, prosil in posređeval v korist delavca in zaščito njegovih pravic. Ni nam mogel skriti, da je z največjim veseljem in najboljšo voljo sodeloval v odboru naše ZZZD. Neštetokrat nam je s svojo bistroumnostjo in svojo jedrnatostjo pomagal iz zadrege. Kar živeti se ne moremo v to, da tega dragocenega svetovalca ne bo več med nami. Bojimo se, da bo vrzel, katerega bo z njegovim odhodom nastala v naših vrstah prevelika, da bi jo bilo mogoče v doglednem času nadomestiti. (Nadalj. na 4. str.!)

K mezdnemu gibanju v tovarni „Motvoz“

Radi stalno naraščajoče draginje, obstoječi zaslužki delavstva v zgoraj navedeni tovarni že daleč več niso zadostovali za najnujnejše življenjske potrebe, zlasti onih delavcev, katerih življenjski obstoj zavisi v glavnem od zaslužka v tovarni, in je bilo delavstvo zato prisiljeno, započeti akcijo za zvišanje plač.

Delavstvo je potom svojih organizacij že meseca maja t. l. predložilo podjetju primerne zahteve. Teh upravičenih delavskih zahtev pa tedaj tudi s posredovanjem oblasti delavstvo ni moglo uveljaviti. Ne da bi bil dosežen sporazum, je podjetje nekoliko zvišalo tedanje plače, smatrajoč, da je že s tem v polni meri zadostilo svoji dolžnosti do delavstva.

Ker je draginja še tudi po tem skromnem povišanju rastla, je bilo razumljivo, da se delavstvo samo s tem poviškom ni moglo zadovoljiti, vsled česar je stalno opozarjalo podjetje na nujno potrebo po nadaljnjem zvišanju plač.

Podjetje pa je vse do zadnjega časa preslišalo upravičene zahteve delavstva. Tako je šele dne 12. avgusta prišlo do novih razgovorov med podjetjem in predstavniki delavstva. Pri teh razgovorih je zastopnik podjetja ugotavljal, da so se delavske mezde od septembra 1939 do tedaj zvišale za okoli 33%. Vsled tega je podjetje mnenja, da je s temi poviški zadostilo svoji dolžnosti napram porastu draginje. Zastopnik podjetja je priznal, da so bile prej zelo nizke mezde in da poviški v zgoraj navedenih odstotkih za delavstvo niso mnogo pomenili napram porastu draginje.

Četudi je zastopnik podjetja prvotno odklanjal vsako pripravljenost za splošno povišanje plač, je po daljši razpravi pristal na splošno povišanje, izvemši one delavce, ki še niso zaposleni v podjetju eno leto. To povišanje bi znašalo od 5 do 10% na sedanje skupne plače. Predstavniki delavstva pa so zahtevali 15% zvišanje sedanjih plač. To zahtevo so predstavniki delavstva podprli z dokazi o dejansko porastli draginji onih življenjskih sredstev, ki prihajajo za preživljanje delavstva najbolj v poštev. Da bi predstavniki delavstva omogočili sporazum s podjetjem na miren način, so se končno omejili na 10% povišanje plač in to tako, da bi se skupna vsota 10% povišanja na celotne

zaslužke razdelila v 3 kategorije. V prvo kategorijo bi spadali samski delavci, poročni delavci brez otrok in poročni delavci, od katerih sta oba zakonca zaposlena v tovarni, skupaj je teh delavcev glasom podatkov podjetja 240. V drugo kategorijo bi spadali poročni delavci z enim otrokom; teh je 31. V tretjo kategorijo pa bi spadali poročni delavci z dvema ali več otroki, katerih je 30.

Ker predstavnik podjetja ni imel takega pooblastila od uprave tovarne, se je razprava preložila za dne 23. VIII., poviški pa bi sporazumno stopili v veljavo dne 15. VIII. Na pogajanjih dne 23. VIII. pa ni bil navzoč g. ravnatelj, ker je bil nepredvideno zadržan. Delavski delegaciji pa je bilo sporočeno, da je podjetje pripravljeno zvišati delavske plače za 8%. Na podlagi tega poviška bi prejeli delavci v prvi kategoriji povišek 31 p, v drugi 50 p, v tretji pa 75 p na uro. Izvzeti od povišanja pa bi bili, kot je zgoraj rečeno, vsi tisti delavci in delavke, ki še niso eno leto v tovarni. Povišek pa bi prejeli avtomatično tedaj, kadar bi kateri izmed njih dosegel eno leto zaposlitve. Skupni dnevni povprečni povišek za 300 delavcev bi znašal 900.—din dnevno ali 3.—din na dan ali 37 p od ure.

S tem poviškom se zastopstvo delavstva

ni moglo zadovoljiti in je vztrajalo na svoji minimalni zahtevi po 10% zvišanju, pri čemer bi se zvišale urne plače v prvi kategoriji za 40 p, v drugi 75 p, v tretji pa 1.—din od ure.

Sedaj nastane vprašanje, zakaj se podjetje tako trdovratno upira ugoditi upravičenim zahtevam delavstva. Ne da bi hoteli delati komu krivico, moramo ugotoviti dvoje: Prvič to, da podjetje samo priznava, da so delavske plače napram življenjskim razmeram mnogo krenizke. Drugič pa to, da vrednost dela, ki ga delavstvo v tovarni vrši, omogoča znatno večje zaslužke od sedanjih, da ne rečemo, da bi bili ti zaslužki lahko popolnoma zadostni, pa četudi delavstvo nima zadostnega vpogleda v gospodarski položaj podjetja.

Nastane še eno vprašanje, ki se pa tiče le delavstva samega. Naj nam delavstvo ne zameri, če ugotovimo, da tudi samo morda podzavestno podpira podjetje v stremljenju, da čim več sadov delavčevega dela ostane podjetju. Podjetje dobro ve, kakšno delavstvo ima pred seboj, zato se drži pravila: kolikor moči, toliko pravice. Že od nekdaj je veljalo pravilo, da mora delavec zaslužiti na uro najmanj toliko, kolikor stane 1 kg bele moke danes. Tako se godi delavstvu samo tam, kjer se za zboljšanje plač bori samo ena četrtina, ostale tri četrtine delavstva pa stoje ob strani, v dobri veri, da mora zboljšanje priti samo po sebi.

Iz Prekmurja

V petek, dne 23. t. m. je tovarnar g. Šiftar obhajal svoj god. Pri tej priliki so bile pogoščene vse delavke v tovarni, okrog 130 po številu. Po končanem delu so delavke voščile za god svojemu delodajalcu, nakar se je razvila prisrčna domača zabava. Mi smo že večkrat poudarjali na tem mestu, da vlada v Šiftarjevi tovarni lepo sožitje med delavci in delodajalcem od tistega časa, od kar obstoja v tej tovarni naša ZZZ. Kljub temu, da imamo z g. Šiftarjem nekatere neurejene točke, je lepo sožitje dokaz, da so očitki g. Cvetiča, ko namiguje na »konkurenco«, neutemeljeni in bi bilo želeli, da bi imel v svoji tovarni vsaj takšne razmere, kakor so pri »konkurenci«, ker to nujno zahteva današnji čas.

Minuli teden se je mudil v M. Soboti inšpektor banske uprave g. ing. Baraga, da je na licu mesta preiskal vse slučaje naših prijav in ugotovil, da se morda nikjer v Sloveniji ne kršijo socialne naredbe tako kakor pri nas. Zasluga naše organizacije ZZZ je, da so podjetniki začeli uvidevati, da se v bodoče ne bo dalo izigravati socialnih zakonov, ker na to budno pazi naša ZZZ. Naši nasprotniki so tudi spoznali, da je naša organizacija že tako močna, da se je ne da uničiti, pač pa, da se mora z njo računati.

Iz tehničnih razlogov je naša podružnica ZZZ bila primorana opustiti romanje k Jeruzalemu 15. avgusta skupaj z viničarji

in bo to romanje izvedla 8. septembra. Prosimo vse tovariške organizacije, Fantovske odseke in Dekliške krožke, da se pridružijo našemu romanju, kjer bomo skupno manifestirali za boljše in lepšo bodočnost prekmurskega delavstva. Iz M. Sobote gremo z vlakom ob 7.10 uri in se vrnemo ob 19.40 uri.

Zadnja Cvetičeva objava v »Murski Kraljini« nas je prisilila, da smo se začeli podrobno zanimati za življenje teh delavk, ki so po mnenju g. Cvetiča tako »sijajno« plačane. Ugotovili smo, da vse zunanje delavke (in teh je velika večina) nimajo nikoli za kosilo tople hrane. Za kosilo imajo delavke samo mrzlo hano, ki si jo prinesejo s seboj in to je največkrat fižol, čebula, kaša, zelje. Le redko si katera privoščijo kako klobaso. Ali g. Cvetič ve, da je po obstoječih predpisih dolžan postaviti v svojem obratu za te delavke kuhinjo, kjer bodo delavke mogle dobiti gorko kosilo po lastni ceni? Ali g. Cvetič ve, da je po podatkih protituberkuloznega dispanzerja od 140 delavk v njegovi tovarni bolnih na odprti tuberkulozi 10% delavk, 30% delavk pa ima začetni štadij tuberkuloze?

Mislimo, da bi bilo veliko bolj socialno, če bi se g. Cvetič pozanimal za take razmere svojih delavk, kakor pa, da plačuje drage objave o »sijajnih plačah« svojih delavk. Dobro vemo, kako so delavci plačani drugje!

Orožne vaje

nastopa dela ponovno prijavi v zavarovanje.

Da pa obvarujemo vse pravice, je treba tako pri prijavi, kakor odjavi vselej navesti vzrok odjave in prijave. N. pr. pri odjavi: nastop orožnih vaj, pri prijavi: vrnitev z orožnih vaj.

Vendar moramo pripomniti, da bodo tako zavarovanci, kakor tudi njihovi družinski člani dobili podpore po § 45. Zzd, ko bodo z vojaško knjižico dokazali, od katerega dne do katerega dne so bili člani na orožnih vajah.

Zato opozarja OUZD delodajalce, da se drže naslednjih smernic:

1. Vse uslužbenice, ki so vpoklicani na orožne vaje, naj odjavijo iz zavarovanja v predpisanem roke 8 dni. V kolikor odjav do sedaj še niso izvršili, naj jih naknadno izvršijo.

2. Zamudnih prispevkov zaradi prekasne odjave OUZD ne bo računal, oziroma jih bo odpisal, če delodajalci označijo na odjavah »orožne vaje« in naknadno predložijo uradu na vpogled vojaško knjižico ali potrdilo vojaške komande, iz katerega bo razvidno:

a) ime in priimek zavarovanca ter rojstni podatki;
b) prvi dan vojne službe;
c) zadnji dan vojne službe;
d) število dni vojne službe;
e) vojaška edinica (komanda), v kateri je služil.

Zadostuje tudi ob običajnem overovljenju prepis, odn. izpisek iz zgoraj navedenih dokazil, ki naj bo izstavljen po sledečem obrazcu:

Po § 189 zzd kolka prosto.

Kat. št.
Ime, priimek in naslov delodajalca.

Na Mali Šmaren v Ljubno!

Slovensko katoliško delavstvo tam od ravnin Slovenske krajine pa gori do Bohinjskega kota in do vrhov ob Savi Dolinki poroma na praznik Marijinega rojstva, to je v nedeljo, dne 8. septembra, k Marijinim svetiščem in tam izpriča svojo trdno vero v odrešilni nauk Marijinega Sina Jezusa Kristusa, vsega sveta in zato tudi delavskega Odrešenika. V Marijinih svetiščih se bo tudi naše slovensko delavstvo priporočilo božji Materi, da bi mu pri svojem božjem Sinu izprosila moči in pomoči v sveti borbi za preobraženo sveto v Kristusovem duhu. To preobraženo bo prineslo odrešenje delavstvu iz okov kapitalizma in komunizma, dveh težkih jarmov vsega delavstva sveta. Zgodovina slovenskega naroda nam priča, da je verno slovensko ljudstvo bilo neštokrat uslišano v teh svetiščih in je v vseh stiskah z močno in priprosto vero romalo v ta svetišča. Slovensko katoliško delavstvo, ta bistveni del slovenskega naroda, se z romanjem na Mali Šmaren uvrsti v nepretrgano procesijo našega naroda in v enako močno vero v uslišanje pohiti v slovenska Marijina svetišča.

Delavstvu se pridružijo ne samo njihovi svojci: žene, možje, starši in otroci, ampak tudi vsi njihovi prijatelji. Na ta dan se najdemo gorenjski delavci pri Marijinih nogah na Ljubnem. Skupno romanje, skupna prošnja, skupna molitev nam po svetopisemskih besedah da poročstvo za uslišanje naših prošenj. Kjer sta dva ali trije zbrani in Jezusovemu imenu, je Odrešenik sam med njimi! Naj zato ne ostane nihče doma brez važnega razloga! Na Mali Šmaren prav vsi v Ljubno!

Tržičani in okoličani organizirajo udeležbo peš, s kolesi in avtobusom. Iz Gorenjskega kota se pripeljejo največ z vlakom. Vsi, ki se peljejo z vlakom, izstopijo v Otočah! (Ljubno leži ob cesti iz Otoč na Brezje!)

Sporod romarske nabožnosti je sledeč:

1. Ob 9 sv. maša v farni cerkvi v Ljubnem (med mašo ljudsko petje).
2. Po maši versko zborovanje na prostem ob cerkvi (samo v slučaju lepega vremena).
3. Ob 3 popoldne večernice (litanije Matere božje) pri Marijinem oltarju na Brezjah.

Kamnik

Na Mali Šmaren se vidimo na Homcu. Do 1/2 ure zjutraj se zberemo vsi na Homcu na vrtu in v prostorih g. župana Repanška. V urejenih vrstah gremo potem v župno cerkev, kjer bo za nas ob 7 uri zjutraj posebna služba božja. Sveto daritev bo opravil naš duhovni vodja gospod Tavčar. Potem bo zborovanje pred Društvenim domom po določenem redu. Po zaključku zborovanja zadnja točka romarskega sporeda na vrtu g. župana Repanška: okrepčilo, razgovori, kramljanje, pozdravi in drugo.

Za kolesarje bo pri g. Repanšku poskrbljena posebna straža za varstvo koles proti malenkostni odškodnini.

Ljubljana — gradbeni

Dan romanja se bliža. Tudi ljubljanski stavbinci bomo ta dan poromali na Šmarno goro, da se bomo na tem svetem kraju z molitvijo zahvalili za vse, kar smo v tem letu dosegli — ter bomo istočasno prosili Mater božjo, da nam v naši borbi pomaga, da nam da moči, da še nadalje vztrajamo v borbi za dosego naših pravic.

V nedeljo, dne 8. septembra se zberemo ob 8 uri zjutraj pred Staro cerkvijo v Šiški. Člani naj pridejo polnoštevilno s svojimi družinskimi člani in prijatelji, da se skupno udeležimo sv. maše, katera bo darovana ob 10 uri dopoldne na Šmarni gori. Posebnih vabil ne bomo razpošiljali. Vabili nas bodo cerkveni zvonovi.

V Šiški se pridružimo tamošnjim našim tovarišem. Po poti pa se nam bodo priključile še druge organizacije ter posamezni romarji.

Ker imajo naši člani po večini kolesa, bomo mi tvorili posebno kolesarsko skupino.

IZPISEK

iz vojaške knjižice, objave, oz. potrdila vojne komande.

Žig in podpis občine:

Vse uradove poslovalnice so dolžne sprejeti dokazila in po njih izpolniti gornji obrazec ter ga poslati uradu radi odpisa prispevkov.

Delodajalci pa morejo gornji obrazec tudi sami izpolniti in ga overovljenega po občini poslati tuk. uradu.

3. Delodajalci naj opozorijo tudi svoje uslužbenice, da sami predlagajo tuk. uradu po končanih vezbah zgoraj navedena dokazila, ker je to tudi v njihovem lastnem interesu. Čas vojaške službe se namreč tudi vračunava v pokojninska leta, čim je vplačanih vsaj 50 tednov prispevkov.

Jesenice

Ker pravilnik o zobozdravstvu z dne 17. marca 1930 ne dovoljuje dajatve članom ožje rodbine, starim nad 16 let, je tukajšnja ZZZ poslala dne 14. junija 1940 kraj. upr. odboru Bratovske skladnice vlogo glede podaljšanja pravic zdravljenja iz zobozdravstvenega fonda za otroke, stare nad 16 let.

Da se dajatve iz omenjenega naslova prilagode dajatvam bolniškega oddelka, ni socialno, da otroci članov, čim prekorajšo starost 16 let, kljub temu, da še niso preskrbljeni, zgube vse pravice.

Upravni odbor kraj. Bratovske skladnice je na svoji seji z dne 8. VIII. na podlagi naše vloge razpravljal in osvojil naš predlog.

Prinašamo članstvu v izvlečku nov pravilnik, ki je stopil z dnem 8. VIII. t. l. v veljavo.

Pravilnik:

1. Pravico do tega sklada ima vsak zavarovani član, odnosno njegova družina, če niso sami podvrženi zavarovanju;
2. do plombiranja po enem letu zavarovanja;
3. do umetnega zobovja po 4 letih zavarovanja in sicer do 60% v kavčuku, 25% pa v žlahtnih kovinah popusta;
4. zavarovančeva žena takoj po poroki do istih ugodnosti pod tč. 3.;
5. otroci pa do istih ugodnosti pod tč. 3. do 21 leta.

Tako je v kratkem podano vse, kar je sedaj v veljavi. Vsako spremembo pa bomo takoj objavili.

Zobne nakaznice se izdajajo prve 4 dni v tednu od 4—5 ure popoldan. To smo navedli iz razlogov, da se vsak član z njimi seznani, saj tudi vsak posameznik plačuje mesečno po 5.—din.

(Nadaljev. s 3. str.)

G. župnik! Za Vami žalujejo vsi farani, ker bodo izgubili priljubljenega dušnega pastirja, najbolj pa žalujejo krščanski delavci, ker bodo z Vami izgubili svojega svetovalca in vodnika. Ob težki uri slovesa Vam svečano objubljam, da bomo mladiko, katero ste vsadili Vi, negovali z vso skrbjo, da zraste v mogočno drevo, katero bo s svojimi koreninami objelo vso lepo tržiško faro. Vaše dobrote so bile tako velike, da Vam jih mi ne moremo povrniti in prosimo Boga, da to stori mesto nas. Naša srca Vam želijo Njegove naklonjenosti in Njegovega blagoslova na novem, težkem in odgovornostipolnem službenem mestu.

Krščanski delavci v Tržiču.